

AI, You, and the Song of Yom HaAtzmaut

R. Mois Navon

Beit Keneset BID Ashkelon – Shevii Shel Pesah 5785

What is the difference between Man and Machine?

Two years ago, I spoke to you on this topic, opening with the question:

Who hasn't heard of ChatGPT?

Today, of course, that question is ridiculous, as just about everyone on the planet has not only heard, but has become addicted to ChatGPT. And now not a day goes by where we do not hear about new areas where the machines are entering, assisting or even replacing humans. And if machines can, and eventually will, do everything a human being can do, not only physically but intellectually:

What is the difference between Man and Machine?

What is the advantage of Man over Machine?!

Are we simply "meat machines?" as Marvin Minsky, one of the founding fathers of AI (and obviously a Jew), once put it.

To answer, we turn to a very interesting discussion in the Gemara regarding the Song at the Sea (Shirat HaYam). The Gemara opens with a statement of fact that doesn't seem to arouse any suspicions that it is about to teach a significant hidush:

בבלי פסחים דף קיז עמוד א [עם חברותא]

אמר רב יהודה אמר שמואל: שיר שבתורה ["אז ישיר"], משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים,

Seems pretty innocuous since the Torah says that straight:

שמות פרק טו (א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ...

But then the Gemara asks a strange question:

והלל זה מי אמרו?

Here we learn that the Gemara expects that people will say both SHIRA and HALLEL on deserving events – and thus it asks: who sang HALLEL at the crossing of the Sea? After a long discussion the Gem says that Moshe and Israel ALSO said Hallel:

תנו רבנן: הלל זה מי אמרו? רבי אלעזר אומר: משה וישראל אמרוהו בשעה שעמדו על הים

The Gemara then goes on to tell of others in the Tanakh who also had a miracle performed for them and they said SHIRA and HALLEL:

רבי יהודה אומר: אף **יהושע וישראל** אמרוהו בשעה שעמדו עליהן **מלכי כנען**. הם אמרו "לא לנו" ומשיבה וכו'. רבי אלעזר המודעי אומר: **דבורה וברק** אמרוהו, בשעה שעמד עליהם **סיסרא**. הם אמרו "לא לנו" ורוח הקודש משיבה ואומרת להם "למעני למעני אעשה". רבי אלעזר בן עזריה אומר: **חזקיה וסייעתו** אמרוהו בשעה שעמד עליהם **סנחריב**. ...

But now, with regards to Hizkiah, the Gemara (in a different place) makes a distinction:

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צד עמוד א

ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח, וסנחריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך - לא עשיתו משיח, **חזקיה** שעשית לו כל הנסים הללו **ולא אמר שירה** לפניך - תעשהו משיח?

[Note: Assyrian king Sanheriv came to attack JM, all 185,000 soldiers died that night outside the walls of JM.]

WHAT was so wrong with Hizkiyah that he was prevented from being Mashiah because he didn't sing SHIRA??!? The Gemara (in Pesachim we read before) agrees that he DID say HALEL - so what is the deal with SHIRA?? And to the point that this will prevent the ENTIRE creation from being completed - i.e., wait for another Mashiah!¹

R. Yehuda Zoldan (National Advisor to the Education Ministry of the Oral Torah) explains that in fact there are 2 distinct expressions of praise – one is Hallel and one is SONG. All the others did both but Hizkiyahu did only Hallel. So what is the DIFFERENCE between Shira and Hallel? R. Zoldan explains:

הרב יהודה זולדן, "שיר והלל"

ההלל זהו שבח כללי לקב"ה על הנהגתו בעולם. וכדברי הגמ' (פסחים ק"ח ע"א) בתשובה לשאלה, למה אנו אומרים את ההלל המצרי, אותו הלל שלם שאנו אומרים בשמונה עשר ימים בשנה "על כל פרק ופרק" (חג ראשון של פסח, שבועות, שמונת ימי סוכות); "ועל כל צרה לכשגאלין ממנה" (ושמונת ימי חנוכה). **מדוע בחרו בהלל המצרי? משום שיש בו חמישה דברים הללו: "יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה ותחית המתים וחבלו של משיח"**. יציאת מצרים וקריעת ים סוף הם ראשונים בניסים ובגאולה שנעשו לעם ישראל כאומה, ולכן הם מוזכרים בכל פעם שאומרים את ההלל.

¹ Hezkiah lived circa 700 BCE, so we are talking about over 2700 years of human suffering!

So Hallel is a kind of formal thanks, mentioning God's hand in human history. On the other hand, RZ now will explain the uniqueness of the SHIR:

השיר זהו הודאה לה' על ההצלה מהאירוע המסוים שקרה. סיפור העניין, הניסים והישועה הגדולה שהיתה בו, ושבח לקב"ה. **שירת הים** מספרת על קריעת הים וההצלה מהמצרים, רשימת המלכים **ביהושע** מספרת כנגד מי התמודד עם ישראל והצליח. **דבורה** מספרת את הנצחון הניסי כנגד סיסרא. **מחזיקה** ציפו שיספר על הנצחון הניסי כנגד מחנה אשור כשהם נמצאו כולם פגרים מתים, אך חזקה הסתפק בשבח הכללי על גבורותיו ונסיו של הקב"ה ולא היה מוכן לומר שירה שעוסקת ישירות בנס שאירע עם חילות אשור. **חנניה מישאל ועזריה** מספרים את סיפור הצלתם מכבשן האש, ורשימת עשרת בני המן **שבמגילה** מספרת גם כן על הנס הגדול וההצלה הגדולה שהיתה, ובמיוחד מאותה משפחת המן שידם היתה בכתובת כתב השטנה כנגד יושבי יהודה וירושלים וגרמה להפסקת בנין בית שני (רש"י לאסתר ט, י). **בחנוכה**, נראה שאומרים גם הלל וגם שיר: "לשנה אחרת קבעום בהלל ובהודאה" (שבת כא ע"ב). ההלל השלם - אותו אנו אומרים בשמונת ימי חנוכה, וההודאה בתפילת על הניסים אותה אומרים במודים בתפילת י"ח, ובנודה לך בברכת המזון, ובו סיפור נסי המלחמה של חנוכה - וזהו השיר.

R.ZOLDAN says that difference between SONG and HALLEL is that

- Song is SPECIFIC to an event
- Hallel is GENERAL

The Gur Aryeh adds another key element:

- Song is the EMOTIONAL outpouring of HEART,
- Hallel is the INTELLECTUAL recognition and recitation of FORMAL thanks.

גור אריה שמות פרק טו פסוק א

... ויש לומר מפני שהפעל של השירה היא בלב, כי כאשר יגיע השמחה בלב הצדיקים עולה בלבם השירה, ואין לך ספק כי בכל לב היו משוררין ושמחים. ולכך כתיב "אז ישיר" שהיה עולה בלבם לומר שירה [כמו שרש"י כתב כאן – מ.ג.], כלומר שהגיע בלבם השמחה מן הנס, ולא שהיו מכריחים עצמם אל השירה על ידי שכלם, כאדם שהוא מכריח עצמו לדבר, שאם כן לא היה שירה בשמחה, אבל השירה שהיא בשמחה - מתחלה מתחדש לו שמחה גדולה בלב, ומזה עלה בלבו שישיר, ...

Hallel is *intellectual*. You *understand* that a miracle was done and you acknowledge it. And then you move on with your life. Shira is *emotional*. You *feel* the miracle that was done and you give thanks from the bottom of your heart. But you don't just move on with your life because you realize that you must change your life!! You must connect with the Master of Miracles, the Creator of the World.

And this is why Hezekiyahu was rejected as Mashiach. He couldn't bring himself to that EMOTIONAL level of SHIRA. But Why??? So the Midrash (Shir HaShirim R. 4:8) explains that Hizkiyahu was a Tzaddik (obviously, as he was going to be Mashiach). However, explains the Midrash, while Hizkiyahu was indeed learned in Torah, he said to himself that his learning would cover – mechaper – for any deficiencies resulting from not saying shira:

שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ד:ח

ג) ... וראוי היה חזקיהו לומר שירה על מפלת סנחריב דכתיב (דברי הימים ב' ל"ב) "ולא כגמל עליו השׁיב יחזקיהו", (למה?) "כי גבה לבו", [אתה רואה] חזקיה מלך וצדיק ואת אמרת "כי גבה לבו"?! אלא גבה לבו מלומר שירה. אתא ישעיה לגביהון דחזקיהו וסיעתו אמר להון (ישעיה י"ב) "זמרו יקצק" אמרון ליה למה? "כי גאות עשה", אמרון ליה: כבר "מודעת זאת בכל הארץ".
א"ר אבא בר כהנא: אמר חזקיהו "תורה שאני עוסק בה מכפרת על השירה".

So basically Hizkiyahu said, "I'm and INTELLECTUAL, I learn Torah, I don't sing songs." And here we see, that while Judaism places great weight on learning Torah and on developing the INTELLECT (i.e., "Talmud Torah Keneged Kulam"), yet the very coming of the Mashiach, the completion of creation, is dependent on the Heart.

This is the difference between SHIRA and HALLEL, and this is the difference between man and machine. For all the great power – and indeed it is powerful – AI is just that INTELLIGENCE. But, we are much more than that. We are not, as Minsky proposed, "Meat Machines." **We have a heart, and it is that very heart that God wants.**

~ רחמנא ליבא בעי ~

So at the end of the day - the world is not redeemed, not because of Hizkiyahu, but because we are no different. We must understand that there is Hallel and there is Shira. That there is INTELLECT and there is the HEART. And it is the heart that God wants. Of course we should say Hallel in acknowledgement of the amazing, historic, and divine affirmation of the Jewish people's importance in history. But we must also FEEL it. Deep down. It is only then, when we give our HEARTS to God in SONG, that the world will be redeemed.

Shenizke, BBY.